

Osnovna šola Ljubo Šercer
Reška cesta 6, 1330 Kočevje
Telefon: 01/893 10 46
www.osls.si, info@osls.si

REŠKA CESTA 6
1330 KOČEVJE

VZGOJNI NAČRT OŠ LJUBO ŠERCER

September 2020

KAZALO VSEBINE

1	Uvod	2
2	Poslanstvo, vizija in vrednote šole.....	3
2.1	Poslanstvo.....	3
2.2	Vizija.....	3
2.3	Vrednote šole	3
3	Cilji vzgoje.....	4
4	Načela vzgojnega delovanja.....	6
5	Vzgojne dejavnosti šole	8
5.1	Preventivne in proaktivne dejavnosti šole	8
5.2	Svetovanje in usmerjanje	12
5.3	Osebni svetovalni pogovori	13
5.4	Restitucija	14
5.5	Mediacija.....	15
5.6	Vzgojni ukrepi (alternativni in formalni)	16
5.6.1	Alternativni vzgojni ukrepi	16
5.6.2	Formalni vzgojni ukrepi.....	18
6	Sodelovanje s starši.....	19
7	Sodelovanje z lokalnim in širšim okoljem.....	20
8	Končne določbe	21

1 Uvod

Eden od temeljnih ciljev osnovnošolskega izobraževanja je zagotoviti optimalni razvoj posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti pri spodbujanju telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja. Ker naša osnovna šola omogoča vzgojo in izobraževanje otrokom s posebnimi potrebami, je pri zagotavljanju pogojev za razvoj celostne osebnosti v pedagoškem procesu posebej pozorna tudi na upoštevanje načel za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

Načela vzgoje in izobraževanja nas, strokovne delavce usmerjajo pri našem vzgojnem delovanju, vendar nam ne dajejo odgovora na vse vzgojne dimenzije, ki se v šolski realnosti pojavljajo. Zato je, ko govorimo o vzgoji, ki je v izobraževalnem procesu vselej prisotna nujno razmišljati o dejavnikih prikritega kurikula, ki se v tej realnosti šole kažejo v skritih pričakovanjih učiteljev, v uveljavljanju discipline, nenapisanih pravilih hišnega reda, v odnosih med učitelji in učenci, klimi in kulturi šole, ipd. Omenjeni mehanizmi, če ostanejo nereflektirani in nezapisani so nezavedni in skriti kako tistemu, ki ga vzgajamo oziroma učencu tako tistemu, ki vzgaja oziroma učitelju in, kot takšni omogočajo ideološko manipulacijo in indoktrinacijo.

Iz slednjega izhaja razlog in potreba javne šole po oblikovanju vzgojnega načrta, saj le ta omogoča učitelju reflektiranje vzgojnih ravnanj- ozaveščanje dejavnikov prikritega kurikula in vzpostavljanje načel, pravil in norm, ki bodo opora konkretnim ravnanjem vsem vpetim v pedagoški proces- učiteljem, učencem, vodstvu in staršem.

2 Poslanstvo, vizija in vrednote šole

2.1 Poslanstvo

Poslanstvo OŠ Ljubo Šercer je vzgajanje in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, pri čemer v ospredje postavljamo napredek vsakega posameznika ob upoštevanju njegovih značilnosti, medsebojno spoštovanje, dobro počutje na šoli in podporo pri vključevanju v širše in ožje socialno okolje z jasnim ciljem – učence opremiti z znanji za čim bolj samostojno življenje, uspešno nadaljevanje izobraževanja in kasnejšo zaposlitev.

2.2 Vizija

Postati želimo šola, ki bo s celostnim strokovnim pristopom v ospredje postavljala posameznika in njegov razvoj, zagotavljala enake možnosti izobraževanja in doseganja znanja ter v sodelovanju z ostalimi institucijami v širšem in ožjem okolju ustvarjala vsebinsko bogato in spodbudno okolje, ki bo učencem omogočalo razvoj v pozitivne, zadovoljne, sprejete in dejavne člane družbe.

2.3 Vrednote šole

- Dobri medsebojni odnosi
- Spoštovanje različnosti
- Spodbudno in varno učno okolje
- Znanje za življenje
- Povezovanje in sodelovanje

3 Cilji vzgoje

Glavni cilji vzgoje otrok s posebnimi potrebami so podpora in razvoj enakih možnosti za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje vseh otrok z različnimi vrstami posebnih potreb ter vključevanje v vsakdanje delovno in socialno okolje, optimalni razvoj psihičnih, fizičnih in socialnih potreb vsakega posameznika ter samostojnost pri skrbi zase.

Pri doseganju ciljev vzgoje za učence s posebnimi potrebami bomo upoštevali splošne cilje osnovnošolskega izobraževanja (2. člen Zosn), saj so izobraževanje in vzgoja tesno povezani, kar je tudi razvidno iz opredeljenih izobraževalnih ciljev. Ob upoštevanju splošnih ciljev (2. člen ZOsn) bomo dosegali tudi cilje vzgoje in izobraževanja za otroke s posebnimi potrebami, ki so postavljeni širše kot pri splošnem izobraževanju (4. člen ZUOPP).

Pri uresničevanju ciljev vzgoje in izobraževanja bomo sledili:

- Preventivnim socialno-varstvenim in zdravstvenim ciljem,
- Učno-vzgojnim ciljem,
- Kompenzacijskim ciljem,
- Osebnostnim in socialno integrativnim ciljem.

Preventivni socialno-varstveni in zdravstveni cilji

Za uresničitev preventivnih socialno-varstvenih in zdravstvenih ciljev zagotavljamo ustrezne pogoje, ki omogočajo učencem uspešno delo:

- Ustvarjamo pogoje za učenje in interesno udejstvovanje,
- Ustvarjamo ugodno psihosocialno klimo,
- Omogočamo zdravo prehrano,
- V primeru psihičnih ali psihiatričnih težav poskrbimo za ustrezno psihoterapevtsko ali psihiatrično obravnavo učencev (v sodelovanju s specializirano psihoterapevtsko oziroma psihiatrično stroko),
- Sodelujemo z družino oziroma starši, s Centrom za socialno delo in drugimi strokovnimi službami.

Učno-vzgojni cilji

Za uresničevanje učno-vzgojnih ciljev vzgojnega programa oziroma za približevanje splošnim vzgojno-izobraževalnim ciljem:

- Ustvarjamo ugodno psihosocialno klimo, ki omogoča zadovoljitev temeljnih otrokovih oziroma mladostnikovih psiholoških potreb po varnosti in sprejetosti v vseh vsakdanjih učno-vzgojnih situacijah,
- Učno-vzgojne vsebine in situacije bližamo otrokovim oziroma mladostnikovim psihofizičnim zmožnostim (pozitivno učenje),
- Udejanjamo otrokovo oziroma mladostnikovo naravno potrebo do uspešnosti in napredovanja,
- Za uspešno vključevanje v družbo ga učimo in vzgajamo za razumevanje in spoštovanje drugih, za medsebojno sodelovanje, strpnost, upoštevanje in spoštovanje drugačnih itd.

Kompenzacijski cilji

Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami imajo številne razvojne zaostanke in vrzeli, ki so nastajali v daljšem časovnem obdobju. Zaznati je primanjkljaje v **kognitivnem**, **čustvenem** in **socialnem** razvoju, ki vzajemno vplivajo drug na drugega in otroku ali mladostniku onemogočajo ustrezno, konstruktivno funkcioniranje na večini področij njegovega življenja in dela.

V **kognitivnem razvoju**, ki ga razumemo kot vsoto vseh otrokovih spoznavnih in miselnih sposobnosti, so značilni slaba splošna razgledanost, slabo šolsko znanje in neučinkovita uporaba miselnih sposobnosti, običajno zaradi pomanjkanja zgodnjih intelektualnih izkušenj. Zato je kompenzacija primanjkljajev in vrzeli v kognitivnem razvoju temeljna naloga tako izobraževanja kot tudi vzgoje.

Posebnosti v **čustvovanju**, ki jih razumemo kot neadekvatno doživljanje in izražanje temeljnih in kompleksnih čustev, so praviloma posledica motenega čustvenega razvoja. Kompenzacija čustvenih posebnosti pomeni učenje adekvatnega čustvovanja na osnovi kognitivnih spretnosti - adekvatne ocene situacije in lastne vloge v situaciji ter učenje adekvatnega izražanja čustev v dani situaciji.

Primanjkljaji in vrzeli v **socialnem razvoju** pomenijo slabše ali neadekvatno poznavanje in uporabo socialnih spretnosti, t.j. spretnosti v medsebojnih odnosih v socialni skupini in družbi nasploh. Kompenzacija pomeni učenje splošnih pravil vedenja v družbi, razumevanje in upoštevanje družbenih norm in vrednot, kar najučinkoviteje poteka v odnosu otrok-vzgojitelj in med vrstniki, pa tudi v dejavnostih, v katerih je otrokom oziroma mladostnikom omogočena avtonomija odločanja, druženja, osebnega izbora dejavnosti prostega časa in podobno.

Osebnostni in socialno integrativni cilji

Osebnostno in socialno integrativni cilji v izvajanju vzgojnega programa pomenijo prizadevanja za čustveno stabilizacijo, usposabljanje za socialno sožitje in postopno reintegracijo otroka oziroma mladostnika v običajno socialno okolje.

Osebnostno in socialno-integrativne cilje dosegamo tako, da otroke oziroma mladostnike:

- Vključujemo v različne oblike psihosocialne pomoči,
- Vključujemo v različne aktivnosti, v katerih lahko doživijo uspeh in osebno potrditev, bodisi v vzgojni ustanovi ali izven nje,
- Vključujemo v različne interesne skupine, organizacije in društva oziroma v kulturno, rekreativno, izobraževalno in družabno življenje v vzgojni ustanovi in izven nje,
- Povezujemo dejavnike vzgojne ustanove, družine in zunanjih strokovnih služb v korist otrokove oziroma mladostnikove celovite reintegracije.

4 Načela vzgojnega delovanja

Pri vzgojnem delovanju bomo na naši šoli izhajali iz načel za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami (4. člen ZUOPP). Poleg slednjih bo naše vzgojno delovanje temeljilo tudi na:

- Načelu osebnega zgleda,
- Načelu strokovnosti in odgovornosti,
- Načelu upoštevanja enakih možnosti in različnosti med otroki,
- Načelu demokratičnosti,
- Načelu aktivnega učenja in zagotavljanja možnosti vseh načinov izražanja,
- Načelu zaupanja in zagotavljanja varnosti,
- Načelu sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev,
- Načelu timskega sodelovanja.

Načelo osebnega zgleda

Učitelj, ostali delavci šole in starši bodo s svojim vedenjem, izgledom in delovanjem učencu primeren zgled.

Načelo strokovnosti in odgovornosti

Iz vseh odločitev strokovnih delavcev morata biti razvidna strokovnost in odgovornost. Odgovornost morajo za svoja dejanja prevzeti vsi vpleteni, poleg strokovnih delavcev tudi učenci, glede na svoje zmožnosti in njihovi starši.

Načelo upoštevanja enakih možnosti in različnosti med otroki

Vsak učenec šole mora imeti ustrezne oblike potrebne obravnave in vključevanja ob upoštevanju različnosti in posebnosti posameznika.

Načelo demokratičnosti

Vsak učenec ima možnost demokratičnega sodelovanja in odločanja pri urejanju aktualnih problemov in dejavnosti. Ob tem upoštevamo vse pravice posameznika, pričakujemo pa tudi izpolnjevanje dolžnosti, ki izhajajo iz teh pravic.

Načelo aktivnega učenja in zagotavljanja možnosti različnih načinov izražanja

Učencem omogočamo možnosti aktivnega sodelovanja ob uporabi različnih pripomočkov in pristopov. Svoje znanje in spretnosti lahko izražajo na različne načine (pisne, verbalne in neverbalne...) glede na svoje sposobnosti ob upoštevanju možnosti šole.

Načelo zaupanja in zagotavljanja varnosti

Zaposleni delavci šole, starši in učenci ustvarjajo medsebojno zaupanje ob doslednem upoštevanju pravil in dogovorov s strokovnim pristopom. Učitelji zagotavljajo varnost s prisotnostjo med učenci. Učenci upoštevajo dogovore in skrbijo tako za lastno varnost, kot za varnost vseh.

Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev

Starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek zato je sodelovanje s starši nujno. Strokovni delavci na šoli in starši so v partnerskem odnosu, v

katerem imata obe strani svoje odgovornosti in pravice, ki so pomembne za oblikovanje otrokove osebnosti in njegovo nadaljnje delovanje in življenje.

Načelo timskega sodelovanja

Pri vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami je nujno sodelovanje različnih strok, saj na ta način dosegamo celostno spremljanje in podporo učenčevemu razvoju.

5 Vzgojne dejavnosti šole

Vzgojne dejavnosti so v šoli organizirane tako, da učenec zadovolji potrebe po varnosti, sprejetosti, pripadnosti, vključenosti, uspešnosti, ustvarjalnosti, svobodi, izbiri, gibanju in sprostitvi. So sestavina celovite kulture šole in se izražajo pri vsakodnevnem šolskem delu. Z njimi želimo v OŠ Ljubo Šercer ustvariti pozitivno klimo, v kateri se bodo naši učenci lahko izobraževali, razvijali pozitivno samopodobo, gradili odgovorno, močno in vsestransko razvito osebnost.

Spodbujali bomo vse oblike povezovanja, sodelovanja, vključevanja staršev in lokalnega okolja v življenje in delo šole. Le tak način dela lahko pripelje do zdravih, moralno sprejemljivih rešitev. Zlasti pri reševanju težjih problemov bomo poskrbeli za medsebojno povezovanje med šolo, starši in po potrebi tudi z zunanjimi institucijami.

5.1 Preventivne in proaktivne dejavnosti šole

Preventivne dejavnosti omogočajo šoli, da oblikuje varno okolje. Temeljijo na vzajemnem spoštovanju, visokih pričakovanjih in odgovornem ravnanju.

Preventivne dejavnosti vključujejo:

- oblikovanje šolskih in oddelčnih dogovorov
- delavnice na temo socialno učenje, krepitev zdravja in ukrepanje ob možnosti večje epidemije, nevarnosti spleta, računalniška pismenost, zdravstvena vzgoja, medvrstniško nasilje, pirotehnika, varne počitnice
- sodelovanje z Romsko pomočnico – projekt Skupaj za znanje

Proaktivne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje tako, da se učenci počutijo sprejete in uspešne. Učencem omogočajo zadovoljevati temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe. Krepijo in spodbujajo primerno vedenje učencev, tako da usmerjajo pozornost na pozitivno vedenje in razvijajo pozitivne odnose med učitelji in učenci.

Proaktivne dejavnosti vključujejo:

- Dejavnosti za razvijanje ugodne socialne klime: sistematično razvijanje socialnih veščin pri pouku oz. na razrednih urah, izvajanje dejavnosti, ki krepijo medsebojno povezanost in sodelovanje v oddelku (npr. razredne prireditve, praznovanja, končni izleti, ples, tabori, šola v naravi).
- Dejavnosti, ki oblikujejo identiteto šole in povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost: šolske proslave (npr. proslava ob kulturnem dnevu, proslava ob zaključku šolskega leta, valeta ...); šolski časopis; dan odprtih vrat; tekmovanja iz znanja in športna tekmovanja; šolski projekti, določeni z LDN; sodelovanje šole z lokalno skupnostjo.
- Dejavnosti, ki omogočajo učencem, da aktivno prispevajo oblikovanju življenja in dela na šoli: šolska skupnost; nabiralnik, kjer se zbirajo podpisani zapisi učencev, ki imajo predloge, pobude, težave, želijo koga ali kaj pohvaliti ... in se nato ustrezno obravnavajo; prostovoljno delo, solidarnost in skrb za vrstnike (vrstniška učna pomoč, prostovoljno delo starejših učencev v oddelkih z mlajšimi učenci, sodelovanje učencev v humanitarnih akcijah); zbiralne akcije papirja (zbrana sredstva namenijo prijetnemu druženju ob zaključku šolskega leta – izleti, ogledi filmskih predstav, ipd.).
- Nagrajevanje zglednega vedenja učencev: učencem se za samoiniciativno, aktivno oz. dejavno sodelovanje v oddelčni skupnosti oz. na ravni šole izreče pohvala, podeli priznanje ali nagrada v skladu s pravili šolskega reda.

Med proaktivne dejavnosti uvrščamo tudi oblike organiziranosti učencev, in sicer oddelčno skupnost, skupnost učencev in šolski parlament.

Oddelčna skupnost

Oddelčna skupnost je temeljna oblika organiziranosti učencev enega oddelka. Učenci pri urah oddelčne skupnosti skupaj z razrednikom obravnavajo posamezna vprašanja iz življenja in dela

svoje skupnosti in šole ter oblikujejo predloge in pobude za boljše delo in razreševanje problemov, in sicer:

- obravnavajo učni uspeh v oddelku ter organizirajo medsebojno pomoč pri učenju in si pomagajo z učnimi gradivi v času odsotnosti;
- oblikujejo predloge za pohvale, priznanja in nagrade učencem v oddelčni skupnosti;
- opravljajo druge naloge, za katere se dogovorijo.

V okviru oddelčne skupnosti učenci:

- oblikuje dobre medsebojne odnose,
- razvijajo solidarnost in skrb za vrstnike,
- upošteva različnost in medsebojno spoštovanje,
- rešuje vse aktualne probleme v oddelku,
- razvija moralne vrednote,
- sprejema odgovornost za svoje vedenje in kritične vrednote lastnega vedenja in vedenja vrstnikov
- še posebej skrbi za učence, ki se težje vključujejo v skupino,
- odkriva prikrite oblike nezaželenega vedenja.

Razrednik skrbno spremlja življenje v oddelku in dogajanje med učenci in se pravočasno odziva na probleme. Učenci oblikujejo oddelčne dogovore in jih zapišejo na vidnem mestu v svoji matični učilnici. Na vidnem mestu učenci zapisujejo tudi posebne dosežke oddelka in posameznih učencev ter pohvale.

Skupnost učencev

Za uveljavljanje svojih pravic in interesov se oddelčne skupnosti preko svojih predstavnikov povezujejo v skupnost učencev šole. Učenci oddelčne skupnosti volijo v skupnost učencev šole dva predstavnika oddelka. Skupnost učencev šole sprejme letni program dela.

Skupnost učencev šole opravlja naslednje naloge:

- obravnava temo, ki je določena s strani Otroškega parlamenta,

- zbira pripombe in predloge oddelčnih skupnosti v zvezi s programom pouka, dnevi dejavnosti, ekskurzijami, interesnimi dejavnostmi, prireditvami (šolski ples, glasbeni kotiček, ...),...
- spremlja uresničevanje pravic in dolžnosti učencev ter opozarja mentorja, ravnatelja in svet šole na morebitne kršitve le-teh,
- sodeluje pri oblikovanju šolskih pravil in hišnega reda,
- sodeluje pri oblikovanju, izvajanju in evalvaciji vzgojnega načrta,
- skrbi za šolo (zbiranje zamaškov in/ali starega papirja, skrb za čisto šolo in okolico šole ter zimsko hranjenje ptic na šolskem dvorišču) in organizira čistilno akcijo,
- izvaja ločeno zbiranje odpadkov,
- pripravlja in izdeluje plakate o aktualnih vsebinah (npr. teden otroka, dan zemlje, dan knjige...),
- potrjuje in poda mnenje o imenovanju mentorja,
- aktivno sodeluje pri načrtovanih dejavnostih šole,
- oblikuje predloge in pobude za pohvale, nagrade in priznanja učencem,
- sodeluje z drugimi institucijami (šola, vrtec, ...)
- informira učence o svojih dejavnostih.

Šolski parlament

Šolski parlament je izvršilni organ skupnosti učencev šole. Sestavljajo ga učenci, ki jih izvoli skupnost učencev šole. Šolski parlament se skliče najmanj dvakrat letno.

Otroški parlament je nastal na pobudo učencev, da bi lahko javno spregovorili, predstavili svoja mnenje, ideje, dileme o vprašanjih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo, se šolajo ali preživljajo prosti čas. Ob tem pričakujejo pozornost tako šolskih kot lokalnih oblasti ter vladnih in nevladnih organizacij, ki morajo prisluhniti pobudam mladih. Enkrat letno se predstavniki šolskih parlamentov srečajo z županom Občine Kočevje.

Na srečanju imajo možnost spregovoriti o zadevah, ki jih zanimajo in s neposredno tičejo mladih in letne teme Otroškega parlamenta. Zastavijo lahko vprašanja, konstruktivno sodelujejo v iskanju rešitev na določeno problematiko ter ustvarjajo mladim prijazno okolje, saj so lahko slišani.

5.2 Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje je namenjeno učencem, posredno pa tudi njihovim staršem. Gre za širok spekter svetovanja in usmerjanja: pri učni problematiki, osebnostnih zadregah in težavah, pri razreševanju medvrstniških problemov in sporov, pri razreševanju navzkrižnih mnenj med učitelji in učenci, med učitelji in starši, ko starši ne zmorejo rešiti nastale kritične situacije s svojimi otroki ... Učenci potrebujejo svetovanje in usmerjanje pri razvijanju samopodobe, samokontrole in pri razvijanju odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja ter pri prevzemanju odgovornosti. S pomočjo svetovanja in usmerjanja učenci razvijajo zavedanje svobodnih izbir v mejah, ki jih postavlja skupnost.

Usmerjanje in svetovanje je usmerjena strokovna dejavnost šole in lahko poteka v času pouka oziroma šolskih obveznosti (ure oddelčnih skupnosti) ali v času izven pouka (pogovorne ure učiteljev, pred ali po pouku, ob sprotne reševanju problemov in drugih priložnostih, za kar se sproti dogovarjamo z učencem/z učenci oziroma s starši. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole. Posebno vlogo pri tem imajo svetovalni delavci šole.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci. Ta oblika vzgojnega dela poteka takrat, ko učenec ali skupina učencev enkrat ali občasno kršijo pravila šolskega reda. Če so glede na problematiko predvidena večkratna srečanja z istim otrokom oziroma s skupino otrok, se o vsebini in ciljih svetovanja in usmerjanja dogovorijo pedagoški delavci na pedagoški konferenci oziroma na izrednem sestanku razrednega učiteljskega zbora. O sklepih pedagoških delavcev razrednik obvesti starše ter jih povabi k sodelovanju pri razreševanju problematike.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in nesprejemljive oblike vedenja, katerih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih strokovnih ustanovah (psihološka, psihiatrična, pedagoška, zdravniška, socialna pomoč). V kolikor se starši nočejo odzvati na predloge šole glede iskanja zunanje pomoči, je šola dolžna nesodelovanje oziroma problematiko posredovati za to pristojnim inštitucijam.

Svetovanje in usmerjanje učencev pomaga učencem, da:

- oblikujejo lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje;
- organizirajo svoje delo (šolsko, pristočasno), da so učinkoviti in uspešni;

- spremljajo in vrednotijo svoje delovanje in posledično svojo uspešnost;
- razmišljajo in presojujejo o svojem vedenju in vedenju oziroma ravnanju drugih ljudi (otrok in odraslih);
- prevzemajo odgovornost in sprejmejo posledice svojih dejanj;
- se zmorejo vživeti v druge;
- opazujejo svoja občutja, razmišljanja in vedenje;
- razumejo vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih;
- konstruktivno rešujejo probleme in konflikte;
- ustrezno ravnajo v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, zaskrbljenost, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, doživljanje neuspehov, depresija;
- v stiski poiščejo pomoč;
- razvijajo realno podobo o sebi in samospoštovanje;
- dosegajo cilje, ki jih zastavi šola;
- razvijajo ustrezen odnos do drugih živih bitij ter narave.

Ko šola učence usposablja za doseganje zgoraj navedenih ciljev, je svetovanje preventivno. Svetovanje se izvaja tudi pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil. Pri tem je pomembno ustvarjanje klime, v kateri se konflikti uporabljajo za krepitev prakse sporazumevanja in iskanja kompromisov. To je tudi dobra priložnost za ustvarjanje kulture medsebojnega poslušanja in sporazumevanja. Posebne oblike svetovanja in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov in sporov so osebni svetovalni pogovori, vzpodbujanje samovrednotenja ali samopresoje, tudi restitucija.

5.3 Osebni svetovalni pogovori

Zelo pomembni so osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih pedagoških delavcev z učenci, še posebej s tistimi, ki imajo probleme. So učinkovit način za vzpostavljanje medsebojnega zaupanja, katero je potrebno za uspešno svetovanje.

V pogovoru pedagoški delavec učencu pomaga uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost ravnanj z njihovimi posledicami. Pomaga mu torej pri presojanju lastnega vedenja z vidika učinkovitosti in etične sprejemljivosti, pri ugotavljanju posledic njegovih ravnanj zanj in za druge. Pedagoški delavec učencu tudi ponudi pomoč pri iskanju uspešnih in etično

sprejemljivih vedenj, s katerimi bo lahko učenec uspešno zadovoljil svoje potrebe in interese ter pri načrtovanju potrebnih sprememb.

Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem. Na takšen dogovor se posledično navezujejo cilji, odgovornost in doslednost sodelujočih.

Oblike pomoči učencu so lahko tudi:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju, medvrstniška pomoč;
- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci;
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti;
- usmerjanje učenca in njegovih staršev v različne oblike zunanje pomoči;
- dogovori z učencem o občasnih, časovno določenih individualnih programih;
- zagotavljanje varnosti;
- vključitev v skupino za krepitev socializacijskih in komunikacijskih veščin.

5.4 Restitucija

Svetovanje in usmerjanje predvideva tudi restitucijo, ki je pravzaprav metoda poravnave povzročene škode. Pri tem ne gre prvenstveno za poravnavo materialne škode, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa gre v večji meri za povračilo škode, ki jo učenci povzročijo posamezniku ali skupini otrok, na etičnem, socialnem in psihološkem področju.

Pri restituciji mora biti poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena. To ponuja veliko več možnosti izbire. Na primer če je učenec poškodoval šolsko imovino, ga lahko vprašamo, kaj bi bil pripravljen storiti za boljšo, lepšo urejenost šole. Če se je škoda zgodila na področju medsebojnih odnosov, lahko premisli, kako bi lahko prispeval k boljšim medsebojnim odnosom v skupnosti. Svoja razmišljanja zapiše, pedagoški delavec pa zapise pregleda. Starši so o dogajanju seznanjeni preko učenčevega zapisa o dogodku. Poročilo podpišejo, prav tako tudi otrokove zamisli o tem, kako bo nastalo škodo saniral.

Kakovostna restitucija je priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učenca/ev.

Učenec, ki je povzročil na primer materialno škodo, ne ostaja več le učenec, ki je to škodo povzročil in zaradi tega utrpel določene posledice, ampak postaja učenec, ki je prispeval k

urejenosti šole in je na to ponosen. Zaveda se, da njegov prispevek k urejenosti šole pove o njem nekaj drugega kot povzročena škoda.

Učenec, ki je sodeloval v sporu, ne ostaja le v sporu, pač pa razvija svoje sposobnosti in spretnosti reševanja konfliktov ...

Če pri restituciji manjka svoboda izbire, prevzemanje odgovornosti, učenje o sebi ter spreminjanje samopodobe učenca, je to le izvajanje posledic kršitev pravic drugih ali sprejetih pravil. Tudi to je oblika učenja in vzgojnega dela, a ni restitucija.

Restitucija je način reševanja sporov in problemov. Učitelj bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponuja restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih primerih – strokovni delavec oceni težo prekrška, neustreznega dejanja oziroma vedenja – je glede na okoliščine poleg sočasno izvedeni restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Temeljna načela restitucije so:

- za učenca je restitucija prostovoljna, ponujena možnost. Lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- restitucija je priložnost za učenje novih vzorcev vedenja in popravo napak;
- spodbuja pozitivno vedenje in poudarja vrednote; ne spodbuja obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahteva odločitev in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Učencem je dovoljeno napraviti napake, na takšen način pa jim je tudi omogočeno le-te popravljati. Tako je tudi večja verjetnost, da bodo pripravljani spreminjati vedenje, da bodo gradili pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

5.5 Mediacija

Pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja, izboljšuje vzdušje v šoli, povečuje občutek zaupanja, pripadnosti, prijateljstva in obvladovanje konfliktnih situacij, povečuje tudi spretnosti učencev za izboljšanje medsebojnih odnosov. Mediator, ki je posrednik v sporu, je

lahko vrstnik ali odrasla oseba, ki se za mediacijo še dodatno strokovno izpopolni. Prevzema le vlogo mediatorja, ne posega v reševanje konkretnega problema in le posredno z vodenjem nudi potrebno pomoč.

Načela mediacije:

- mediacija je prostovoljna, ponujena možnost učencu,
- je priložnost učenja novih vzorcev vedenja in poprave napak,
- spodbuja pozitivno vedenje s poudarkom na vrednotah,
- od učenca zahteva odločitev in s tem nek določen napor,
- spor se rešuje ustvarjalno,
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema.

5.6 Vzgojni ukrepi (alternativni in formalni)

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev šolskih pravil in hišnega reda. So pedagoško strokovno usmerjeni postopki, ki zadevajo ponavljajoče se, pogostejše in obsežnejše kršitve pravil šolskega reda. Uporabljajo se v primerih, ko učenec kljub predhodni vzgojni pomoči ne popravi svojega vedenja, noče sodelovati ali pa zaradi različnih razlogov tega ni sposoben. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca ter z iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predlog za rešitev problema. Odločitev o vzgojnem ukrepu je lahko individualna (odloča učitelj) ali skupinska (odloča učiteljski zbor).

Vzgojni ukrep je za učenca in njegove starše obvezujoč. O vzgojnih ukrepih se vodijo zapisi v mapah vzgojnih ukrepov. Zapise vodi učitelj, razrednik ali svetovalna služba.

Vzgojni ukrep velja, dokler ne doseže svojega namena oz. v skladu z dogovorom vseh sodelujočih.

5.6.1 Alternativni vzgojni ukrepi

Alternativni ukrepi se učencu lahko izrečejo namesto formalnih ukrepov (izključna uporaba alternativnega ukrepa), lahko pa se jih izreče tudi hkrati ob formalnem ukrepu. Vsak primer je treba posebej skrbno obravnavati in presoditi, na kakšen način je moč doseči najustreznejši

vzgojni smoter, ki bi bil predvsem za učenca najboljši, za skupnost pa sprejemljiv oziroma izvedljiv. Alternativni ukrep določi pristojni organ.

Pristojni organ določi:

- vrsto alternativnega ukrepa,
- način izvrševanja ukrepa,
- trajanje,
- kraj,
- rok,
- osebo za spremljanje alternativnega ukrepa.

Vrste alternativnih ukrepov:

- zadržanje na razgovoru (pri učitelju, razredniku, svetovalni službi, ravnatelju, psihologinji ...)
- 'time out' (izločitev učenca iz skupine za nekaj minut ob nadzoru učitelja– odvisno od njegove kronološke in mentalne starosti)
- učenje in delo izven matične skupine (začasna premestitev v drugo skupino z opredelitvijo konkretnih nalog za doseganje učnih ciljev, kot če bi bil v matičnem oddelku, in sicer v dogovoru z učiteljem tega oddelka)
- spremstvo učenca (pri posamezni učni/vzgojni dejavnosti učenca spremlja dodatni učitelj ...).
- restitucija, tj. poravnava napake oz. povzročene škode (ob strokovnem vodenju strokovnega delavca se učenec opraviči, poravnava škodo, popravi napako, ki jo je storil, in sicer z opravljanjem dejavnosti v korist učenca, ki ga je prizadel)
- psihološko svetovanje, pogovor z učencem, čigar kršitve pravil so povezane s težavami na čustvenem in/ali vedenjskem področju
- mediacija (postopek mirnega reševanja sporov, pri katerem sprti udeleženci ob pomoči strokovno usposobljene osebe iščejo rešitev spora, ki v najboljši možni meri upošteva interese vseh in s katero so vsi pretežno zadovoljni)
- odvzem nekaterih dodatnih ugodnosti (npr. prepoved igranja na računalnik, ...)
- prostovoljno delo (skupinsko, individualno)
- preusmerjanje in prestrukturiranje dejavnosti

- fizična intervencija, ki je pogostejša pri mlajših otrocih- otroku pomagamo, tako da ga vodimo za roko, mu preusmerimo pozornost, ga potegnemo iz pretepa, stisnemo k sebi in ga tako pomirimo.

5.6.2 Formalni vzgojni ukrepi

Formalne vzgojne ukrepe opredeljuje 60.f člen Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS., št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L), ki navaja:

»Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

Vzgojni opomin šola lahko izreče za kršitve, ki so storjene v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu, hišnem redu, pravilih šolskega reda in drugih aktih šole.

Učencu lahko šola izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat. O izrečenem opominu šola starše seznanila z obvestilom o vzgojnem opominu.

Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, pripravi individualizirani vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala.

Obrazložen pisni predlog za izrek vzgojnega opomina poda strokovni delavec šole razredniku.

Razrednik preveri, ali je učenec kršil dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi in akti šole, ter katere vzgojne dejavnosti in vzgojne ukrepe je za učenca šola predhodno že izvedla. Nato razrednik opravi razgovor z učencem in njegovimi starši oziroma strokovnim delavcem šole, ki zastopa interese učenca, če se starši ne udeležijo pogovora. Po razgovoru razrednik pripravi pisni obrazložen predlog za izrek vzgojnega opomina in ga posreduje učiteljskemu zboru. Če razrednik oceni, da ni razlogov za izrek vzgojnega opomina, o tem seznanila učiteljski zbor.

O poteku postopka izrekanja vzgojnega opomina šola vodi zabeležke.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor.

6 Sodelovanje s starši

Za otrokov razvoj in učno delo je potrebno, da se starši redno udeležujejo vseh organiziranih oblik sodelovanja šole s starši. Pri tem gre za udeležbo staršev na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, po potrebi pa tudi na izrednih roditeljskih sestankih oz. individualnih razgovorih. Za kvalitetno sodelovanje staršev s šolo smo jim na voljo vsi pedagoški delavci: razredniki, učitelji posameznih predmetov, učitelji podaljšanega bivanja, šolska svetovalna služba, vodstvo šole. Staršem sproti posredujemo zanje pomembne informacije.

Od staršev pričakujemo aktivno sodelovanje pri razreševanju otrokove problematike. Zaželeno je, da se starši udeležujejo tudi neobveznih oblik sodelovanja, kot so npr. predavanja, šola za starše, dnevi odprtih vrat, prireditve, proslave.

Starši imajo možnost, da preko svojega predstavnika v svetu staršev posredujejo pobude, pohvale in predloge svetu staršev in svetu zavoda.

Načini obveščanja in sodelovanja s starši:

- Starše sproti obveščamo o razvoju in napredku učenca, pa tudi o posebnostih in težavah, ki zadevajo njihovega otroka. Staršem bomo skušali svetovati in jih napotili po ustrezno pomoč, ko bomo ocenili, da učenec zaradi drugačnih ali manj primernih načinov ravnanja oziroma vedenja potrebuje posebno socialno, psihološko ali drugo pomoč.
- Starše obveščamo o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka ustno, po telefonu ali pisno. Zapis oziroma uradni zaznamek z datumom, uro in razlogom pogovora se vloži v osebno mapo učenca ter se zavede v eAsistenta.
- Če strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen pogovor o učencu, njegovih posebnostih, vedenju in težavah v šoli, starše po telefonu ali pisno povabimo na pogovor v šolo (lahko tudi s povratnico).
- Pogovor je izveden individualno ali timsko. O tinskem pogovoru se zapiše uradni zaznamek ali zapisnik, ki se hrani v osebni mapi otroka.
- Kadar šola ne more zagotoviti sodelovanja staršev ali oceni, da gre pri otroku za zanemarjanje in ogroženost poišče pomoč in ukrepa v skladu z drugo zakonodajo ter sodeluje z drugimi institucijami.

- Šola za vsako šolsko leto predvidi dejavnosti v LDN, ki jih bo izvedla za čim boljše povezovanje in sodelovanje s starši.

7 Sodelovanje z lokalnim in širšim okoljem

V skladu s 13 členom Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 81/06, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12-ZUJF, 63/13) mora osnovna šola sodelovati z zdravstvenimi zavodi pri izvajanju zdravstvenega varstva učencev, zlasti pri izvedbi obveznih zdravniških pregledov za otroke, vpisane v 1. razred, rednih sistematičnih zdravstvenih pregledih v času šolanja in cepljenj ter izvedbi preventivnih zobozdravstvenih pregledih..

Šola organizira preventivna predavanja in delavnice za učence in njihove starše s področja uživanja zdrave prehrane, zdravega načina življenja, ustreznega preživljanja prostega časa, spolne vzgoje, zlorabe prepovedanih substanc...

Ob sumu na pojav nalezljivih boleznih ter drugih za zdravje ogrožajočih bolezenskih pojavov (izpuščaji na koži, ušivost, alergije...), učitelj o tem nemudoma obvesti šolsko svetovalno delavko. Le ta v nadaljevanju vodi postopek za odpravljanje težav.

V želji, da bi učenci pridobili nova uporabna znanja in spretnosti, pridobili nove in bogate izkušnje ter se dobro počutili v šolskem okolju, sodelujemo z različnimi zunanjimi institucijami:

- s Pokrajinskim muzejem Kočevje—udeležba na različnih delavnicah
- z Zdravstvenim domom Kočevje,
- s Policijsko postajo Kočevje,
- s centri za socialno delo,
- s Knjižnico Kočevje,
- s Klubom mladih Kočevje,
- z Gasilsko zvezo Kočevje,
- s šolskimi prevozniki,
- z DSO Kočevje,
- z Vrtcem Kočevje,
- z Ljudsko univerzo Kočevje,
- z večinskimi osnovnimi šolami,
- s CŠOD,

- s Športno zvezo Kočevje,
- z Društvom invalidov Kočevje,
- z Društvom upokojencev Kočevje,
- z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in drugimi.

8 Končne določbe

Na podlagi 60. d člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 in 102/07) stopa v veljavo vzgojni načrt šole kot sestavni del letnega delovnega načrta. Pripravili smo ga strokovni delavci šole v sodelovanju z učenci in njihovimi starši.

Vzgojni načrt sprejme Svet zavoda OŠ Ljubo Šercer.

Vzgojni načrt stopi v veljavo 1. 10. 2020 in s tem preneha veljati predhodno sprejet Vzgojni načrt z dopolnitvami iz leta 2018.

24. 9. 2020 je Svet zavoda na svoji 2. seji sprejel Vzgojni načrt OŠ Ljubo Šercer.

Jan Čibej, v.d. ravnatelja

Ingrid Starc, namestnica predsednice sveta OŠ Ljubo Šercer

Kočevje, september 2020

